

Kommunledningskontoret
Stina Granberg Lindor
Stina.granberglindor@nassjo.se
0380-51 81 78

Näringsdepartementet
Dnr: I2021/02884
i.remissvar@regeringskansliet.se
i.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss "Nationell transportplan 2022-2033", TRV 2021/79143

Inledning

Nässjö kommun ser positivt på den satsning som görs genom ökade anslag till transportinfrastrukturen i Sverige. Vi är dock mycket bekymrade över den kostnadsutveckling som sker och kan konstatera att transportplanen genomsyras av Trafikverkets slutsatser att satsningarna är långt ifrån tillräckliga för att nå transportplanens syften.

Nässjö är en av landets viktigaste knutpunkter för järnvägstransporter för såväl person- som godstrafik. Nässjö utgör också noden i Jönköpings läns regionala järnvägstrafik. Detta är en anledning till att vi lämnar detta enskilda yttrande över nationell transportplan utöver de inspel som gjorts till Region Jönköpings län inför regionens/kommunernas gemensamma yttrande.

I Nässjö sammanstrålar sex järnvägar av vilka tre utgör bantyp 4. För att transportplanens syfte ska kunna nås behöver detta järnvägssystem utvecklas med regionala banor av enhetlig standard för att långsiktigt utgöra grunden för ett hållbart och tillväxtfrämjande person- och godstrafiksystem. Region Jönköpings län visar genom inköp av nya tåg och byggande av ny tågdepå i Nässjö att detta är vår gemensamma viljeinriktning.

Den planerade hastighetsöversynen som pågår på vissa av länets vägar som innebär sänkt hastighet måste upphöra. I stället för att sänka hastigheten bör mer medel avsättas för trafiksäkerhetsåtgärder som innebär oförändrad eller höjd hastighet.

Förslaget till Nationell transportplan 2022-2033 säkerställer inte nödvändiga resurser för att upprätthålla dagens funktionalitet och återta eftersatt underhåll, vare sig inom väg- eller järnvägssystemet, vilket är mycket oroande.

Föreslagna satsningar

Nässjö kommun ser positivt på de satsningar som föreslås på Södra Stambanan, Jönköpingsbanan och Värnamo-Jönköping/Nässjö. När det gäller Jönköpingsbanan vill vi dock poängtera att även efter att planerade åtgärder genomförts kommer kapacitetsbrister, delvis låg reshastighet och trafiksäkerhetsbrister att kvarstå. Dessa problem behöver hanteras i denna och kommande planrevideringar. På längre sikt bedöms en dubbelspårsutbyggnad vara nödvändig. En fortsatt utveckling av Jönköpingsbanan kommer att medverka till Nässjö kommuns planer för en helt ny stadsdel med 500-600 bostäder i direkt anslutning till Nässjö C, Den digitala trästaden. Se även yttrande från nätverket "Jönköpingsbanegruppen" för mer utvecklade synpunkter.

Med de satsningar som nu föreslås kvarstår ett antal mil oelektrifierad järnväg med eftersatt underhåll i Jönköpingsregionen. Under planperioden 2018-2021 har ett antal åtgärdsvalsstudier utförts av Trafikverket i syfte att fortsätta utveckla järnvägssystemet i Jönköpings län. Här kan nämnas ÅVS för upprustning av den i dagsläget lågtrafikerade Vetlandabanan samt ÅVS för Nässjö bangård utmed Södra Stambanan. Vi saknar helt åtgärder kopplade till dessa utredningar och är bekymrade över transportplanens konstaterande att de ekonomiska medlen är otillräckliga för nya objekt under planperioden och ännu värre, vidmakthållande av bantyp 4 och 5 med bl a försämrad punktlighet som följd.

Det finns en stor potential att utveckla såväl person- som godstrafik på de oelektrifierade banorna öster om Nässjö. Kapacitetsbristen på framförallt Vetlandabanan är idag stor. Med utgångspunkt i ÅVS för Vetlandabanan har berörda kommuner tagit fram ett underlag och ett förslag till finansiering av reinvesteringar och elektrifiering av banan. Finansieringen bygger på både statliga, regionala och kommunala ekonomiska åtagande. Underlaget visar bland annat att statens drift- och underhållskostnader för dessa järnvägar kommer att reduceras avsevärt efter genomförda åtgärder samtidigt som samtliga syften med den nationella transportplanen uppfylls. Det är därmed av yttersta vikt att Trafikverket avsätter medel för planerade åtgärder inom ramen för den nationella transportplanen.

När det gäller Höglandsbanan (Bockabanan) mot Oskarshamn kommer kopplingen att stärkas genom planerad elektrifiering mellan Nässjö och Eksjö (finansieras i länsplan). Potentialen att utveckla resterande del av Nässjö-Oskarshamns järnväg kvarstår dock för att stärka transportstråket för såväl gods som persontrafik i framtiden. Då uttalanden eller avsikter med banan helt saknas i såväl Region Jönköpings som Region Kalmars länsplaner behöver Nässjö kommun framhäva vikten av banans betydelse i ett långsiktigt perspektiv. I samarbete med övriga kommuner utmed banans sträckning samt Vimmerby kommun, LEADER och näringslivet betonas vikten en översyn i kommande planrevideringar.

Näringslivet i kommunerna utmed Vetlandabanan och Höglandsbanan börjar också ha svårt att rekrytera arbetskraft då de allmänna kommunikationerna är underutvecklade. Handelskammaren i Jönköpings Län m.fl har tagit initiativ till ett "upprop" som undertecknades redan inför förra planrevideringen av närmare 300

företag som bl a konstaterar att: ”För oss är det strategiskt viktigt att beslut om satsningar på ovan nämnda banor sker skyndsamt för att erhålla en fungerande och robust infrastruktur vilket skapar tillväxt i regionens företag. Det skapar också trygghet vilket är en förutsättning för framtida investeringar i regionen”. Bland de företag som undertecknat uppropet kan nämnas bolag som Hydro, OBOS Sverige, MP-bolagen, Plannja, Scania CV, IKEA Hultsfred, Hjaltevadshus, Green Cargo m fl.

En annan planerad satsning, som i förra planrevideringen återfanns i Trafikverkets förslag till transportplan +10%, har också tryckts ut ur planen pga kostnadsutvecklingen för befintliga projekt i nu gällande plan. Åtgärden kallad ”Tretågsstation Forserum” skulle gynna de ökande anspråken på tågtider för såväl gods- som persontrafik på Jönköpingsbanan.

Nässjö kommun ser positivt på de satsningar som föreslås på väg 40 och att de tidigare namngivna projektet 2+1 väg Nässjö-Eksjö kan påbörjas under 2022 samt att Förbifart Eksjö återfinns i planen.

Kostnadsutveckling och samhällsekonomiska analyser

Som nämdes inledningsvis ser Nässjö kommun med stor oro på den generella kostnadsutveckling Trafikverket presenterar. Detta drabbar Nässjö såväl som andra kommuner genom att nyttor uteblir helt eller att krav ställs på kommuner om ny eller utökad medfinansiering. Principiellt anser vi att investeringar i det nationella transportinfrastruktursystemet ska ske utan kommunal medfinansiering. Av stor vikt är också att fler utredningar kommer till stånd som kan visa på effektiviseringar i Trafikverkets verksamhet och grundligt se över vilka faktorer som driver den kostnadsutveckling vi nu ser.

Vi upplever också en stor otydlighet och avsaknad av transparens i hur kostnader och samhällsekonomiska analyser presenteras, inte minst i järnvägsprojekt. Ovan nämnda ÅVS för Vetlandabanan avslutades i jan-20. Investeringsnivån bedömdes översiktligt till ca 800 Mkr inkl ERTMS 200 Mkr. I den samhällsekonomiska bedömningen som utfördes hösten -21 presenteras en kostnad på 1 580 Mkr exkl ERTMS, vilket är två-tre gånger så mycket som i åtgärdsvalsstudien. Summan är anmärkningsvärd för upprustning och elektrifiering av en järnväg på 3,7 mil, inte bara i jämförelse med den grova uppskattningen i ÅVSen utan framförallt i jämförelse med andra i nationell plan namngivna objekt.

Vi ställer oss också frågan om reinvestering av en bana ska redovisas som en kostnad i den samhällsekonomiska bedömningen. Reinvesteringen i sig är motiverad för att minska löpande underhållskostnader och bör därför finansieras via underhållsanslag. Den samhällsekonomiska analysen utgör bara en del av beslutsunderlaget. Det finns ändå anledning att ifrågasätta att man som här redovisar olönsamhet i ett projekt när långsiktiga positiva effekter inte har fångats. Hit kan räknas värdet för en kommuns attraktivitet och näringslivets tillväxt. Systemnyttan för hela regionen fångas inte heller.

Nya stambanor och budgetnivå för den nationella transportinfrastrukturen

Vi vill framhålla vikten av att satsningen på nya stambanor finansieras utanför ordinarie budgetram för den nationella transportinfrastrukturen.

Nya stambanor handlar om en samhällsbyggnadssatsning för framtiden som skapar möjligheter för miljömässigt hållbara resor och frigör kapacitet på befintliga banor samtidigt som den genererar byggande av bostäder. Utbyggnaden behöver ske så ändpunkter knyts samman och nyttan kommer i närtid, vilket innebär att en extern finansiering behöver säkerställas vid sidan av prioriteringar i den nationella planen. Osäkerhet råder fortfarande om stationslösningar i flera orter. Här vill Nässjö kommun understryka att stationernas lokalisering är avgörande för trafikeringsunderlagets storlek. För Nässjö och hela Höglandet, ca 110 000 invånare, är det helt avgörande med en direktanslutning av Jönköpingsbanan österifrån till en framtida höghastighetsstation i Jönköping för att nya höghastighetsbanor ska ge någon reell nytta för våra invånare och vårt näringsliv.

NÄSSJÖ KOMMUN

2022-01-19

Stina Granberg Lindor
Utvecklingschef
Kommunledningskontoret

Sammanträdesdatum 2022-02-08

§ 32

Yttrande över nationell plan för transportinfrastrukturen 2022–2033

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

Yttrande till näringsdepartementet över förslag till nationell transportplan 2022–2033 antas.

Sammanfattning av ärendet

Trafikverket har den 30 november 2021 på regeringens uppdrag sänt ut ett förslag till nationell plan för transportsystemet för perioden 2022–2033 på remiss. Planförslaget liksom olika fördjupningar i form av underlagsrapporter och promemorior finns tillgängligt på www.trafikverket.se/nationellplan.

Svar önskas senast den 28 feb 2022. För att remissvaret ska kunna lämnas inom önskad tid har kommunstyrelsen delegerat till kommunstyrelsens arbetsutskott att den 8 februari hantera svaret på remissen.

Förslaget till Nationell transportplan 2022–2033 säkerställer enligt Trafikverket inte nödvändiga resurser för att upprätthålla dagens funktionalitet och återta eftersatt underhåll, vare sig inom väg- eller järnvägssystemet vilket är mycket oroande. Utöver resonemang kring detta berör Nässjö kommuns inspel i huvudsak satsningar kopplade till järnvägssystemet med särskild tonvikt på Jönköpingsbanan och banorna mot Eksjö respektive Vetlanda. Yttrandet tar även upp den hastighetsöversyn som Trafikverket beslutat och som innebär hastighetssänkningar till 80 km/h på viktiga länsvägar.

Ärendets tidigare behandling

- Kommunstyrelsens arbetsutskott den 11 januari 2022, § 18.
- Kommunstyrelsen den 2 februari 2022, § 34.

Beslutet skickas till:
Näringsdepartementet, regeringskansliet

§ 34

Delegation av svar på remiss över nationell plan för transportinfrastrukturen 2022-2033

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen delegerar till kommunstyrelsens arbetsutskott att svara på ”Remiss: Nationell plan för transportinfrastrukturen 2022–2033”.

Sammanfattning av ärendet

”Nationell plan för transportinfrastrukturen 2022–2033” är på remiss från regeringen. Svar önskas senast den 28 feb 2022. Om remissvaret ska kunna lämnas inom önskad tid bör kommunstyrelsens arbetsutskott den 8 februari hantera svaret på remissen. Kommunstyrelsen bör därför delegera till kommunstyrelsens arbetsutskott att svara på remissen

Ärendets tidigare behandling

Kommunstyrelsens arbetsutskott den 11 januari 2022, § 18.

Beslutet skickas till:
Stina Granberg-Lindor
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Sammanträdesdatum 2022-01-11

§ 18

Delegation av svar på remiss över nationell plan för transportinfrastrukturen 2022–2033

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut (även beslutsförslag till kommunstyrelsen)

Kommunstyrelsen delegerar till kommunstyrelsens arbetsutskott att svara på ”Remiss: Nationell plan för transportinfrastrukturen 2022–2033”.

Sammanfattning av ärendet

”Nationell plan för transportinfrastrukturen 2022–2033” är på remiss från regeringen. Svar önskas senast den 28 feb 2022. Om remissvaret ska kunna lämnas inom önskad tid bör kommunstyrelsens arbetsutskott den 8 februari hantera svaret på remissen. Kommunstyrelsen bör därför delegera till kommunstyrelsens arbetsutskott att svara på remissen

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen